

Як виховувати дитину залежно від типу темпераменту

В процесі виховання важливо враховувати тип темпераменту дитини, який є вродженою властивістю психіки та проявляється у швидкості розумових процесів і динаміці поведінки. Малюк може бути сангвініком, холериком, флегматиком та меланхоліком. Змінити темперамент практично неможливо, але можна трошки скоригувати поведінку.

Особливості характеру дітей формуються на основі темпераменту. Чим раніше батьки зрозуміють, до якого типу темпераменту відноситься дитина, тим ефективніше зможуть спілкуватися з нею, розуміти її реакції і направляти поведінку в потрібному напрямку.

У чистому виді типи темпераменту зустрічаються нечасто, але у кожної людини певний тип все ж виявляється домінуючим. Як же проявляється темперамент дитини.

Дитина-холерик: яка вона?

Холерики дуже активні, товариські, невгамовні. Їм важко всидіти довго на одному місці, необхідна зміна діяльності. Такі діти люблять галасливі, рухливі ігри. Настрій їх часто нестійкий: вони можуть різко заплакати, а вже через хвилину-дві – несподівано засміятися. Темперамент дитини холерика характеризується вразливістю та енергійністю. Вона може швидко запалюватися і проявляти агресію. Позитивні сторони цього типу:

- у дітей добре розвинені лідерські якості;
- рішучість;
- здатність швидко адаптуватися в новій обстановці, або підлаштовувати обставини під себе.

Найслабша сторона холерика – невміння доводити справу до кінця.

Виховання холерика

Якщо темперамент дитини – холерик, для нього важливо стати справжнім авторитетом. Інакше вкрай складно буде примусити малюка слухатись. Батькам слід проявляти розумну вимогливість і твердість у спілкуванні. Але завойовувати авторитет потрібно не покараннями та жорсткими командами, а вмінням зацікавити «бунтаря» демонстрацією своєї сили волі та ділових якостей, чуйним розумінням його потреб і настрою.

Не намагайтеся стримати енергію холерика, яка б'є ключем. Краще допоможіть дитині спрямувати її в потрібне русло. Займайте дитя рухливими іграми (особливо на свіжому повітрі), пропонуйте цікаві різнопланові завдання. Оптимальне рішення – віддати холерика у спортивну школу.

Зона розвитку дитини холерика – посидючість. Слід привчати малюка виконувати розпочаті справи до кінці. Щоб полегшити йому ці завдання, довгі книги розтягуйте на 2-3 дні, давайте завдання, де важливий результат, розбивайте його на кроки. Стимулюйте малюка таким чином, щоб він сам ставив перед собою цілі та досягав їх.

Крім того, виховуючи холерика:

- поясніть своєму чаду правила ввічливості та етикету, з ранніх років звертайте його увагу на те, як потрібно вести себе у громадських місцях;
- говоріть із дитиною спокійно, але впевнено та рішуче, не дозволяючи їй відчувати себе господарем становища;
- більше спілкуйтеся з маленьким холериком, дозволяйте висловлювати йому свої почуття, допомагайте переживати труднощі, щоб попередити спалахи гніву;
- чітко дотримуйтесь режиму дня. Нехай дитина прокидається, їсть і лягає спати в один і той же час. Заохочуйте малюка до порядку.

Як бачите темперамент дитини холерика потребує багато уваги, але ви зможете спрямувати енергію малюка у правильне русло.

Чим вирізняється темперамент дитини сангвініка?

Дитина сангвінік – це душа компанії. З раннього віку малюки, що належать до цього типу темпераменту, життєрадісні, дуже рухливі, емоційні, товариські. У них багато друзів. І сангвініки охоче знайомляться з новими людьми. Вони впевнені у собі, легко справляються зі стресом і звикають до нових умов.

Слабкі сторони сангвініка:

- почуття часто поверхові;
- можуть швидко втратити інтерес до нового виду діяльності.

Як виховувати сангвініка:

· спілкуйтеся з дитиною емоційно, щоб бути з нею на одній хвилі, зуміти зацікавити та привернути увагу;

· постійно зацікавлюйте свою дитину різними видами діяльності. Нехай це будуть розвиваючі та творчі заняття, рухливі ігри та завдання. Головне – забезпечити регулярну зміну однієї справи іншою;

· посміхайтесь, смійтеся разом із малюком, сприяйте тому, щоб вдома сангвінік відчував себе комфортно;

· доручайте дитині завдання, акцентуючи увагу на цінності результату. Важливо прищепити малюку здібність доробляти розпочаті справи. Хваліть його за якісно виконані завдання. Сангвініка важливо привчити робити все не «аби як», а ґрунтовно і акуратно, щоб йому самому це подобалося;

· ще раз про похвалу. Вона не повинна бути надмірною, щоб не викликати «зіркову хворобу»;

· розмовляйте з дитиною про почуття, заохочуйте її до вираження своїх переживань. Читаючи книги, переглядаючи мультфільми, телепередачі, звертайте увагу на те, які емоції відчувають люди. Тобто важливо навчити дитину сангвініка усвідомлювати глибину своїх переживань і почуттів оточуючих;

· стимулюйте маля до чуйності, уважного ставлення до близьких і друзів. Будьте для нього в цьому прикладом, разом допомагайте іншим. Сприяйте тому, щоб у дитини з таким типом темпераменту склалися стійкі відносини з товаришами;

· такий темперамент дитини спонукає її легко встановлювати контакти з іншими. Темний бік медалі цього – здатність піддаватися чужому впливу. Не лініуйтеся пояснювати, що не можна вступати в розмову з чужими дорослими;

· слідкуйте за тим, щоб у малюка були стійкі інтереси. З їхньою допомогою можна розвинути у нього справжній талант.

Особливості дітей-флегматиків

Флегматичні малюки спокійні, врівноважені, посидючі і часто повільні. Вони прагнуть доводити розпочаті справи до кінця, послідовні та розсудливі. Найчастіше діти з таким типом темпераменту слухняні, підтримують порядок та дисципліну. Зазвичай вони мало спілкуються та проявляють мало емоцій. Батьки можуть сміливо залишати грати дитину флегматика на самоті.

Інтереси флегматиків стійкі. Вони з труднощами переключаються з однієї справи на іншу, їм нелегко звикнути до нових людей і нової обстановки. Зазвичай діти-флегматики добре сплять та практично не створюють проблем своїм батькам.

Як виховувати флегматиків?

Темперамент дитини флегматика вимагає спокійних умов, які дозволяють їй зосередитись на обраній справі. Оптимальне виховання малюка:

· розбавляйте спокійні заняття та ігри рухливими вправами, «паузами активності», піснями, танцями. Займайтеся гімнастикою;

- хваліть дитину, якщо у неї виходить швидко виконати певну справу;
- сприяйте тому, щоб маленький флегматик більше взаємодіяв із іншими дітьми, особливо рухливими й веселими. Бувайте частіше на дитячих майданчиках, у парках, у людних місцях. Запишіть малюка в гурток із урахуванням його інтересів;
- читаючи казки, переглядаючи фільми, запитуйте дитину про її відчутті та думки: «Цікаво тобі?», «Подобається цей герой? Чому?», «Як ти думаєш, чому він так вчинив?» тощо. Стимулюйте флегматика до висловлення своєї думки;
- тренуйте різні варіанти поведінки в іграх. Наприклад, у дочки або сина не виходить почати з кимось спілкування, вийти на уроці до дошки чи гідно відповісти кривдникові. Створіть ігрову ситуацію та допоможіть дитині вибрати успішний спосіб дії, щоб вона перестала боятися в реальній ситуації;
- спілкуйтеся з малюком емоційно, намагайтеся заразити своїм позитивом, розповідайте цікаві та кумедні історії;
- діліться прикладами з власного дитинства про те, як вам вдавалося справлятися з труднощами, як доводилося проявляти активність, братися за нові незнайомі справи. Акцентуйте на тому, що в підсумку вам це сподобалося і ви багато навчилися.

Дитина-меланхолік: особливості темпераменту

Діти меланхоліки дуже вразливі, тривожні й емоційно чутливі. Зовні вони зазвичай виглядають спокійними, але в душі можуть про щось сильно хвилюватися, боятися, ображатися. З дитинства меланхоліки ввічливі і тактовні, але важко сходяться з новими людьми. Друзів у них небагато, але серед них звичайно є один-два близьких.

Сильні сторони цього типу темпераменту:

- розвинена інтуїція;
- естетичний смак;
- творчі здібності.

Меланхоліки можуть продуктивно працювати, але швидко стомлюються. До себе та інших вони пред'являють високі вимоги.

Особливості виховання меланхоліка

Темперамент дитини потребує від батьків чуйного ставлення до свого внутрішнього світу, підтримки та визнання достоїнств. Тому:

- намагайтеся зайвий раз не критикувати маленького меланхоліка, не порівнювати з іншими дітьми, не ображати його. Це дуже ранить його серце;
- підтримуйте старання дитини за допомогою похвали, підкреслюйте її сильні сторони, частіше нагадуйте про них;
- розмовляйте з малюком тепло й емоційно. Сприяйте тому, щоб він ділився з вами внутрішніми переживаннями, допомагайте висловлювати думки. Уважно слухайте і підтримуйте зоровий контакт. Вчіть малюка не ховати погляд, щоб він відчував себе впевненіше;
- з розумінням ставтеся до страхів дитини меланхолічного темпераменту. Не змушуйте насильно їх долати, не висміюйте малюка і не називайте «боягузом». Замість цього, допомагайте своєму чаду словами висловлювати ставлення до страху, зображайте його малюнками, придумуйте казки про те, як якийсь герой теж боявся, але йому вдалося впоратися з цим. Діліться прикладами з власного досвіду про те, як вам вдалось успішно подолати певні труднощі та страхи. Завжди показуйте дитині, що ви на її боці і розумієте його переживання;
- розвивайте навички спілкування меланхоліка, знайомте з дітьми, частіше бувайте в гостях, у людних місцях;
- слідкуйте за творчим потенціалом дитя, придивіться до того, що в нього добре виходить і до чого лежить душа. Ймовірно, ці навички потрібно розвивати далі,

записавшись у гурток чи студію. Можливо, це виявиться справою життя меланхоліка і буде заряджати його позитивною енергією;

- у сім'ї діти з таким типом темпераменту повинні відчувати себе комфортно. Створіть для них такі умови, щоб вони вам довіряли і не замикалися в собі. Проявляйте до них інтерес, підтримуйте і заохочуйте у важких ситуаціях;

- підтримуйте будь-які прояви меланхоліком ініціативи, хваліть за самостійно виконані справи;

- допомагайте дитині за допомогою змодельованих ситуацій тренувати впевненість у собі, наполегливість, сміливість і вміння висловлювати свою думку. Будьте наставником і другом.

Темперамент дитини – це вказівка для батьків, як саме виховувати малюка, які слабкі сторони допомогти розвинути, спираючись на її сильні риси.

Спостерігайте за своїми малюками, приділяйте їм час, любіть їх. Все у вас вийде!